

Čigav bo grmski grad?

V juliju in avgustu je zaradi poletnih počitnic delo društva malo zamrlo, v septembru pa se je upravni odbor dvakrat sestel in razpravljaval predvsem o razprodaji grajskega kompleksa Grm in nameravani gradnji velodroma v neposredni bližini Srednje tehniške in zdravstvene šole v Šmihelu. Sklenil je pozvati pristojne organe, da skušajo rešiti te zadeve v korist mesta in njenih prebivalcev.

Tako je upravni odbor društva 3. oktobra poslal pristojnim občinskim in republiškim organom, kakor tudi nekaterim javnim občilom, tole odprto pismo:

• Novo mesto se lahko ponaša z nekaterimi pomembnimi kulturnimi vrednotami, ki so jih ustvarili naši predniki in s tem nadgradili že tako bogate naravne danosti tega prostora. Vse to bi moralo mestu predstavljati njegovo identiteto ter prepoznavnost navzven, za meščane pa ponos in obvezo za spoštljivo ravnanje z njimi. Vsakokratne oblasti bi se morale tega še posebej zavedati, saj nosijo velik del odgovornosti za njihovo ohranitev in obogatitev.

Grad Grm in širši grajski kompleks je prav gotovo ena izmed pomembnejših kulturnih vrednot Novega mesta. Nasilje v obliki neprimernih gradbenih posegov je v preteklih desetletjih širšemu grajskemu kompleksu prizadelo nepopravljivo škodo. Pozidava grajskega sadovnjaka tik do vhodnih vrat, še zlasti pa industrijska gradnja na južni strani gradu, sta grajski kompleks zožila na grajsko stavbo s pomožnimi gospodarskimi poslopji in na grajski vrt z vrtarijo, ki sta še komaj prepoznavna in vredna svojega imena, medtem ko je grajska kapela Božjega groba ostala odrezana od gradu. Oblasti so dopuščale nasilje nad prostorom, predvsem pa niso ničesar storile za zavarovanje vitalnih interesov mesta na tem področju. Ne tedaj, ne sedaj. Še tisto malo, kar je od grajskega kompleksa ostalo, je prepuščeno tržni stihiji in podrejeno moči in interesom posameznikov. Zdaj, ko so začeli kompleks nekritično razprodajati, se sprašujemo, če so interesi in zavzetost mesta oziroma mestnih oblasti dovolj močni, da ohranijo mestu, kar je mestnega.

Že nekaj let poteka proces razmejevanja interesov in lastnine v industrijskem kompleksu nekdanjega IMV. Ta proces vodstvu občine prav gotovo ni neznan, zato toliko bolj preseneča odsotnost interesov mesta oziroma pristojnih občinskih organov, ko se delijo še zadnji kosi lastnine bivšega IMV, in to tisti, ki s proizvodnjo v industrijskem kompleksu nimajo nobene zveze. Končno je gradnja industrijskega kompleksa na tem prostoru, tako prostorsko-urbanistično kot tudi ekološko-obremenitveno, mestu toliko vzela, da bi industrija lahko grajski kompleks Grma mirno prepustila mestu.

Člani Društva Novo mesto z zaskrbljenostjo spremljamo najnovejša dogajanja okoli gradu Grm. Redko se ponudi mestu priložnost, da se tako pomemben objekt razbremeni prejšnjih neustreznih dejavnosti in se s tem odpre možnost, da bi zaživel z novo vsebino, ki bi bila bližje potrebam mesta in njegovih prebivalcev. Članom Društva Novo mesto je sicer poznano, da je grajski kompleks urbanistično obravnavan s prostorskimi ureditvenimi pogoji za mestno jedro, grajska stavba in grajski vrt pa z odlokom razglašena za kulturni spomenik. Vendar to samo po sebi še ne zadostuje, saj bo grad "mestni" šele tedaj, ko bo zaživel z mestnim utripom. Ni toliko pomembna lastnina,

kot je pomembna vsebina, ki jo grad in grajski kompleks lahko sprejmeta in nudita mestu. Takšno vsebino pa lahko opredeli le javno preverjen program in ureditveni načrt, ki bi bil obvezujoč za vse, tako za bodoče investitorje kot za vse tiste organe, ki izdajajo dovoljenja za posege v ta prostor. Nihče drug kot ustrezni občinski organi ne more omogočiti nastajanje in sprejem takega dokumenta.

Društvo Novo mesto zato upravičeno pričakuje, da bo vodstvo občine ukrenilo vse potrebno in z vodstvi dedičev nekdanjega IMV doseglo rešitve, ki bodo v širšem interesu mesta. Menimo, da je v ta namen potrebno:

1. doseči dogovor o moratoriju na razprodajo grajskih stavb in zemljišč v grajskem kompleksu zasebnikom vse do tedaj, dokler ne bo sprejet ureditveni načrt grajskega kompleksa Grm z jasno opredeljeno namembnostjo obstoječih objektov in zemljišč;

2. pospešiti izdelavo ureditvenega načrta z doslednim upoštevanjem spomeniškovarstvenih izhodišč;

3. zadržati vsakršno programsko spremembo in gradbeno predelavo že prodanih stavb in zemljišč do sprejetja ureditvenega načrta;

4. ustrezno koordinirati kasnejšo lastniško, programsko in gradbeno prenovno kompleksa.

Od občinskih oblasti pričakujemo, da bodo naše pomisleke in sugestije vzele resno in pričele ustrezno ukrepati. Končno bi jih k temu morala siliti tudi obveza, ki jim jo nalaga mandat, v katerem bi morali še posebej zavzeto reševati probleme širšega javnega interesa. In grad Grm to prav gotovo je.

V imenu upravnega odbora

Društva Novo mesto

predsednik:

TONE ŠKERLJ

Skupni sestanek vseh članov DRUŠTVA NOVO MESTO

bo v četrtek, 13. oktobra 1994, ob 18. uri
v Krkinem izobraževalnega centru (učilnica 2)
v hotelu Metropol (1. nadstropje)

Obpravnavali bomo pisne in ustne predloge za reševanje najbolj perečih problemov, ki se pojavljajo v Novem mestu in njegovi neposredni okolici, npr. razprodaja grajskega kompleksa Grm, nameravana gradnja velodroma, obeležje 10-letnice smrti akademika prof. Marjana Mušiča itd. Ogleдали si bomo tudi video posnetek o trenutnem stanju rojstne hiše Marjana Mušiča in Resslove ulice, ob kateri le-ta stoji.

Prosimo Vas, da se sestanka zanesljivo udeležite.

